Solucionario Léxico 1

Actividades

1. Encrucillados.

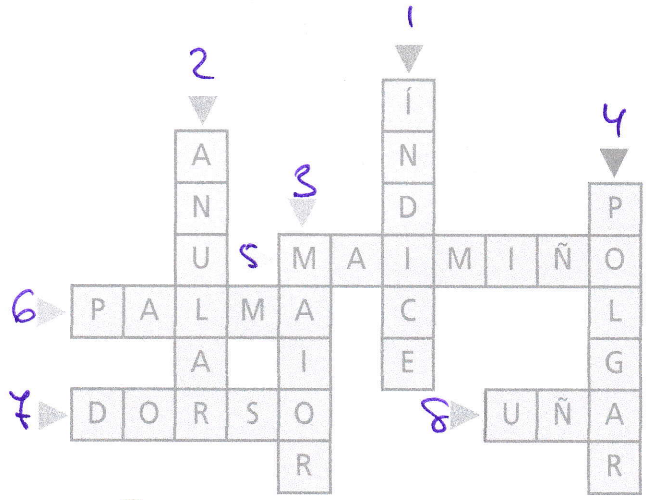

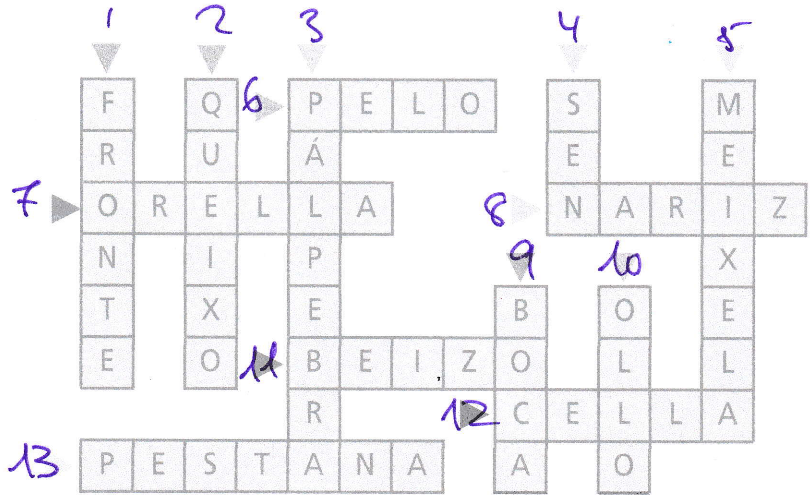

2. Axila → 8; noz → 2; cadeira → 28; planta → 19; embigo → 27; cabeza → 1; dedos → 3; mamila → 25; sofraxe → 18; calcaño → 20; ombro → 22; nádega → 17; seos → 24; brazo → 23; coxa → 31; caluga → 15; van → 26; canela → 33; man → 4; dedas → 3; nocello → 13; pene → 11; xeonllo → 32; costas → 16; pulso → 5; pescozo → 21; vaxina → 30; pé → 14; empeña → 34; ingua → 29; antebrazo → 6; perna → 12; peito → 9; cóbado → 7; abdome → 10.

8. USO DE B / V

Na lingua galega, o **b** e o **v** representan o mesmo son.

- Escríbense con **b**:
  - As desinencias do copretérito dos verbos da 1ª conxugación (***-aba***): *amaba, cantaba.*
  - As formas dos verbos rematados en ***-bir*** e ***-buír***. (Excepcións: *servir, vivir* e *vir*): *distribuía, recibe.*
  - As formas dos seguintes verbos de uso frecuente: *caber, deber, haber, beber, amber, sorber* e *saber*: *couben, debimos, beban.*
  - Cando vai seguido doutra consoante. (Excepcións: *ovni, acivro* e *ávrego*): *amable, dobrar.*
  - As palabras que comezan por ***bu-***, ***bur-***, ***bus-***. (Excepcións: *vulgo, vulto, vulva, vurullo* e *vulnerar*): *buque, bugallo.*
  - As palabras que conteñen os prefixos ***ben-***, ***bene-***, ***bi-***, ***bis-***, ***biblio-***, ***bio-*** e ***sub-***: *benefactor, bioloxía.*
  - Os adxectivos rematados en ***-ble*** ou ***-bel***: *posible, amábel.*
  - As palabras rematadas en ***-bundo/a***, ***-bil*** ou ***-bilidade***. (Excepcións: *servil* e *civil*): *nauseabundo, posibilidade.*
  - As seguintes palabras tamén se escriben con ***b***: *abelá, bafo, balde, baleiro, baleirar, beira, billa, bolboreta, biscaíño/a, fibela, gabeta, gabia, gabián, marabilla, móbil, nobelo, polbo, rebentar, ribeira, trobar* e as palabras pertencentes ás súas familias léxicas.

- Escríbense con **v**:
  - As formas dos seguintes verbos de uso frecuente: *estar, ir, servir, ter, ver, vir, vivir* e os seus derivados: *servía, tivemos.*
  - As formas dos verbos rematados en ***-ver***, ***-versar*** e ***-servar***. (Excepcións: *beber, caber, deber, haber, lamber, saber* e *sorber*): *movemos, conversou.*
  - Cando vai precedido de *b, d* ou *n*, como en *advertir, subvención.*
  - Os adxectivos rematados en ***-ivo/a***, ***-avo/a*** e ***-evo/a***: *destrutivo, lonxevo.*
  - As palabras que conteñen o prefixo ***vice-*** ou o sufixo ***-voro***: *vicerreitor, carnívoro.*
  - Os nomes dos números: *nove, vinte.*
  - As seguintes palabras tamén se escriben con ***v***: *avó, avoa, avogado/a, caravel, chuvasco, covarde, escarvar, escaravello, esvarar, esvelto/a, garavanzo, gravar, gravata, pavillón, trevo, varanda, varrer, vasoira, vermello/a, verniz, verza, voda, voitre, vulto, vurullo, xavelina* e as palabras pertencentes ás súas familias léxicas.
  - En canto aos verbos que se escriben con *v*, debe terse en conta o dito máis arriba sobre as terminacións do copretérito da 1ª conxugación.

1. Enche os ocos con *b* ou *v* segundo conveña:

chu_v_ia	al_b_anel	_v_acinar	_b_afo
_v_im_b_io	co_v_arde	sa_b_otaxe	_v_aranda
_b_é_b_edo	a_v_aría	or_b_allo	mara_b_illa
_v_oca_b_ulario	_b_isa_v_oa	so_b_re_v_i_v_ir	ri_b_eira
po_b_o	_v_ernizar	es_v_elta	chum_b_o
_v_izosa	o_v_ino	_b_o_v_ina	_v_enda_v_al

2. Conxuga en primeira persoa do singular os seguintes verbos nos tempos indicados:

INFINITIVO	COPRETÉRITO	PRETÉRITO
Votar	*Votaba*	*Votei*
Haber	había	houbo
Vixiar	vixíaba	vixiei
Ter	tiña	tiven
Variar	variaba	variei
Asubiar	asubiaba	asubiei
Estar	estaba	estivo
Observar	obcervaba	observei
Saber	sabía	Souben
Dar	daba	dei
Escaravellar	escaravellaba	escaravellei

3. Busca os verbos que se corresponden coas seguintes definicións. Todos eles han levar *b* ou *v* e comezan pola letra indicada.

- Abrirse bruscamente algo a causa da presión interior. Estoupar, estourar, estralar: R_ebentar_
- Limpar cunha vasoira: V_arrer_
- Compoñer ou cantar versos: T_robar_
- Deixar sen contido: B_aleicar_
- Introducir algo na boca, aspirándoo cos labios en forma de tubo: S_orber_
- Ter pendente un pago ou unha devolución: D_eber_
- Desexar con ansiedade. Adoecer: D_evecer_

Sura non fai nada.

4. Completa este encrucillado visual de palabras con *b* e con *v*:

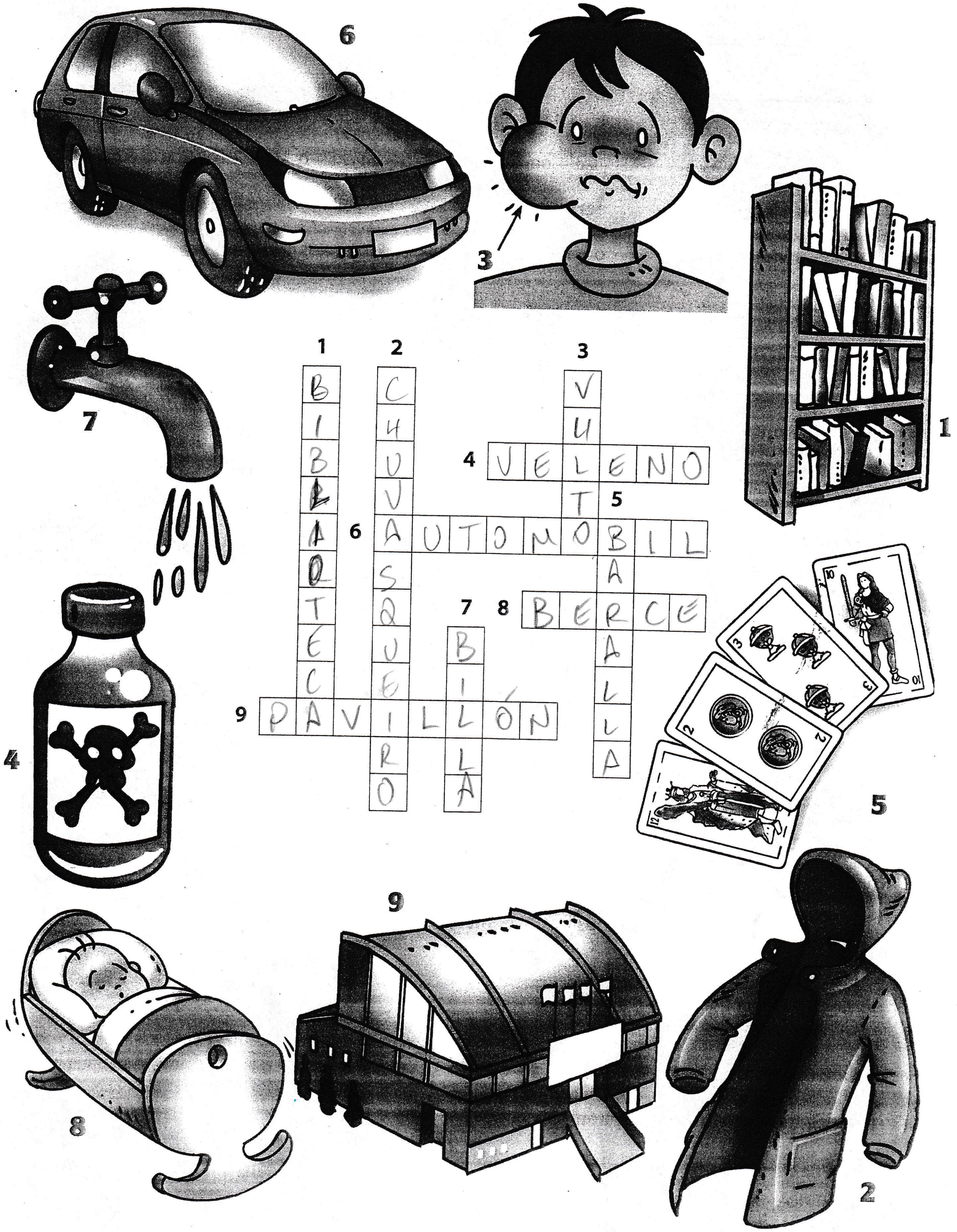

8. Atopa o nome das once imaxes relacionadas coa natureza presentes nesta sopa de letras.

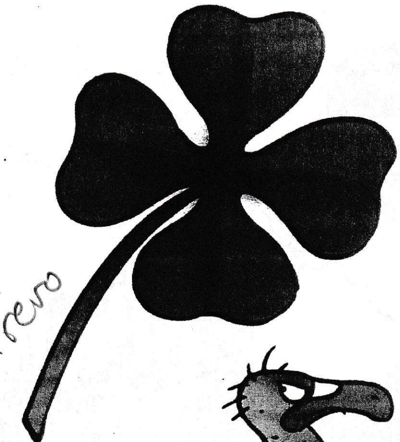

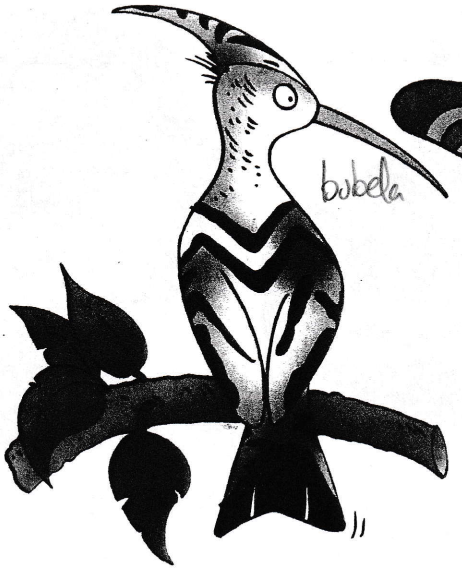

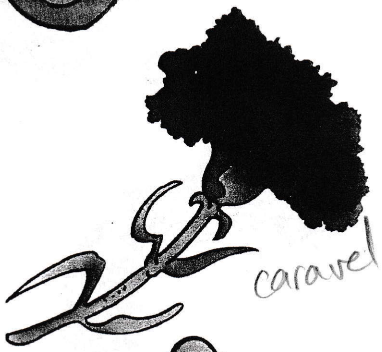

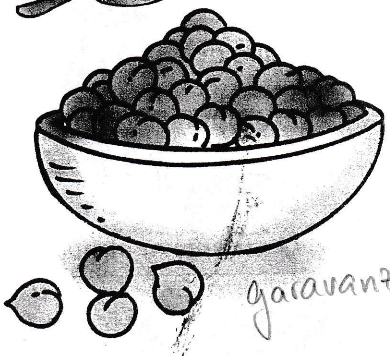

b	u	a	d	v	o	i	t	r	e
c	l	b	q	u	v	g	n	a	b
a	p	e	s	t	b	a	e	m	o
r	e	r	a	ñ	u	r	q	i	l
a	b	e	ll	a	b	a	o	l	b
v	i	n	t	r	e	v	o	u	o
e	d	x	a	v	l	a	i	v	r
l	a	e	c	o	a	n	t	s	e
q	d	n	d	v	m	z	b	u	t
b	t	a	o	b	l	o	p	o	a
i	c	a	r	b	a	l	l	o	z

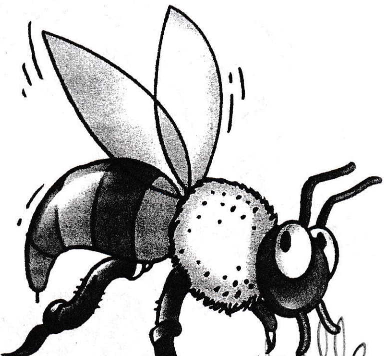

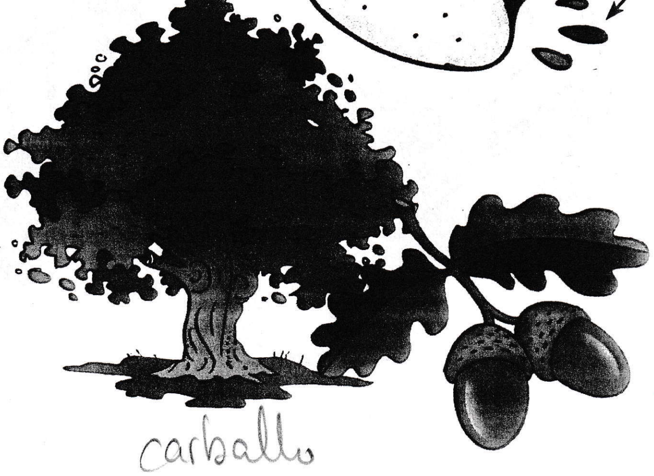

Alimentación (I)

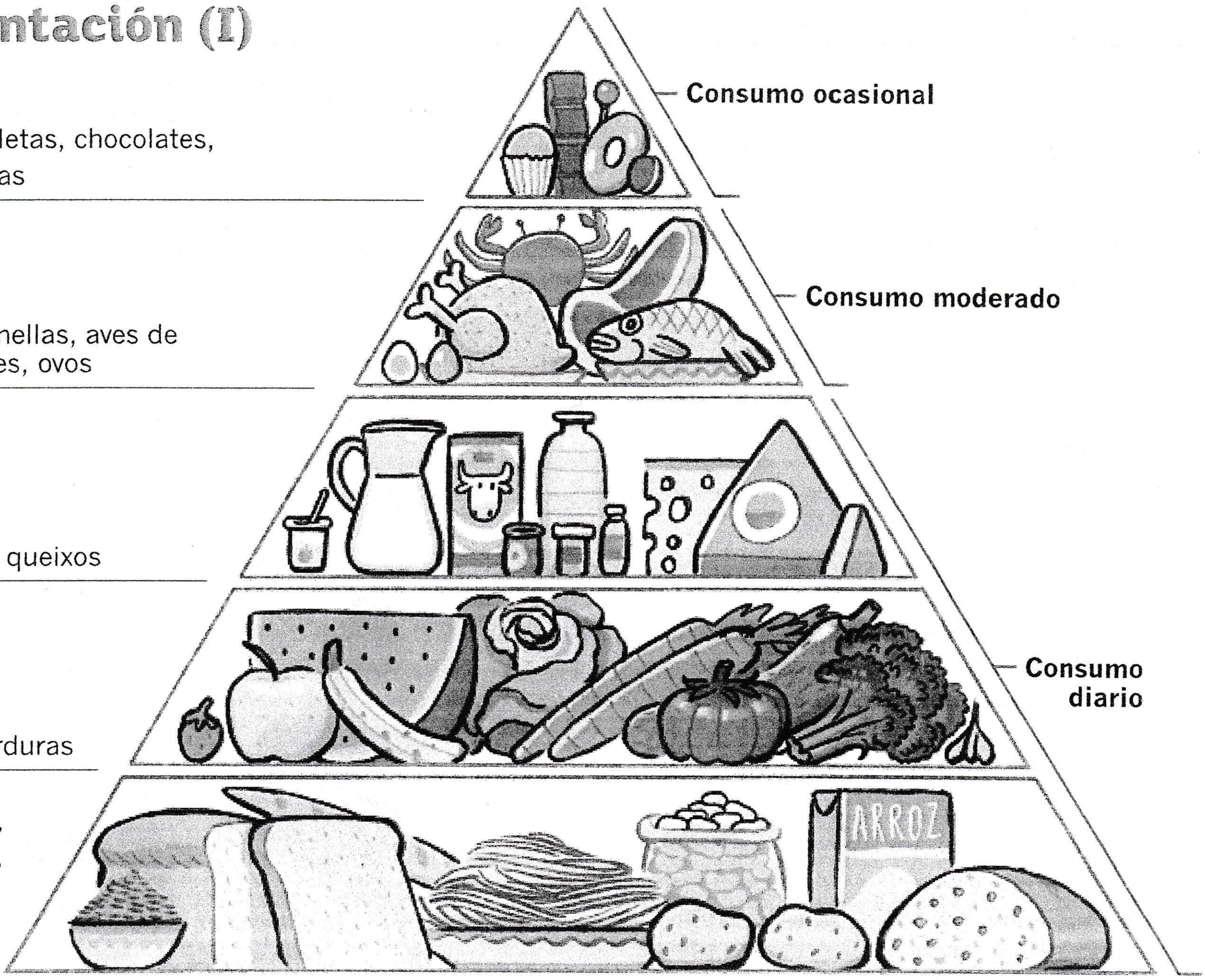

Pasteis, galletas, chocolates, doces, graxas

Carnes vermellas, aves de curral, peixes, ovos

Leite, iogur, queixos

Froitas e verduras

Pan, cereais, arroz, pasta, patacas, legumes

Actividades

1. Agrupa os alimentos da tabela nas seguintes categorías.

a) doces; b) carne, friames, peixe e ovos; c) lácteos; d) froita e verdura; e) cereais, patacas e legumes

boi b)	meiga b)	alcachofa d)	filloa a)	batido a) c)	marmelo a)
abadexo b)	ollomol b)	avea e)	amora d)	mandarina d)	mazá d)
cebola d)	rodaballo b)	peixe sapo b)	espárrago d)	raia b	congro b)
atún b)	xudía c)	cabaciño d)	orella a) b)	melón d)	robaliza b)
carneiro b)	xurelo b)	millo e)	manteiga c)	iogur c)	pexego d)
chourizo b)	queixo c)	nabiza d)	ovo b)	amorodo d)	pera d)
troita b)	leitón b)	pemento d)	cereixa d)	caqui d)	sandía d)
cordeiro b)	lombo b)	repolo d)	coliflor d)	leite c)	xamón b)
dourada b)	requeixo	ravo d)	framboesa d)	limón d)	faneca b)
chícharo d)	xabaril b)	trigo e)	salchichón b)	centeo e)	tomate d)
galiña b)	xeado a) c)	figo d)	kiwi d)	faba e)	uva d)
lacón b)	marmelada a)	pescada b	espinaca d)	manga d)	salmón b)
mortadela b)	coello b)	grelo d)	laranxa d)	garavanzo e)	cabaza d)
pavo b)	bacallao b)	touciño b)	polo b)	leituga d)	cenoria d)
arroz con leite a)	vaca b)	lima d)	sardiña b)	vitela b)	lentella e)

2. Relaciona cada vocábulo co seu sinónimo.

tona 1	5 veado
leitón 2	9 morango
meiga 3	8 mincha
vitela 4	3 rapante
cervo 5	4 xato
galiña 6	7 xouba
parrocha 7	1 nata
caramuxo 8	6 pita
amorodo 9	2 bacoriño

3. Substitúe as palabras en negra polo antónimo correspondente.

- A sopa que fixo o meu irmán estaba bastante **sosa**. Salgada
- Gústame comer a froita moi **verde**. madura
- Na alacena aínda fica pan **reseso**. fresco
- Sempre lle bota pemento **cocido** á ensalada. cru

4. Cales destes alimentos poden constituír unha sobremesa?

bica	doce de marmelo	ourego
cana	filloa	pan de ovo
chulas	follado	rosca
cogombro	larpeirada	torta
corzo	melindre	xarda

5. Que alimentos se esconden tras estas adiviñas?

Por abril, cóllea polo rabo e déixaa ir; por maio, ásaa no borrallo, e por San Xoán, xa molla o pan.	Sardiña
Teño dentes e non moas, teño cabeza e non pés. Mesmo que dures mil anos, non sabes que cousa é.	Allo
Alta me vin baixa me vexo e aló arriba ficoume o pelexo. Castaña	Que cousa é que ten ollos e non ve? Pataca

6. Os termos *grelo/nabiza* e *polo/capón* adoitan confundirse; a partir destas definicións poderías indicar a que imaxe corresponden?

grelo: gromo desenvolvido do nabo, do que saen as flores.	**nabiza**: folla tenra do nabo.
polo: fillo da galiña cando aínda non é galo.	**capón**: galo castrado e cebado.

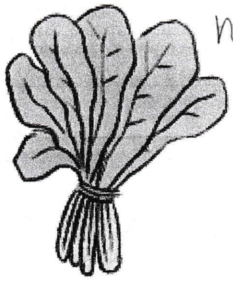
nabiza

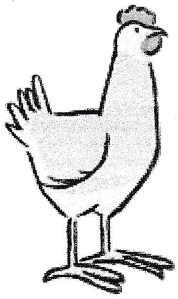
Polo

Grelo

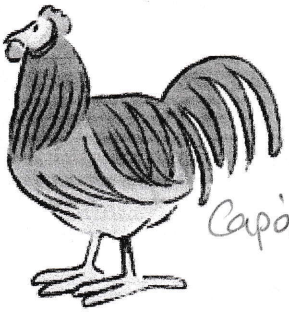
Capón

7. Ordena as sílabas da mesma cor até formares nomes de moluscos e crustáceos.

ra ce cen ga llón co va xa la na ra per lla bo a lu la xi mei pol me be to ci né

- Lura
- Percebe
- Centola
- Ameixa
- Mexillón
- Nécora
- Navalla
- Cigala
- Polbo

Alimentación (II)

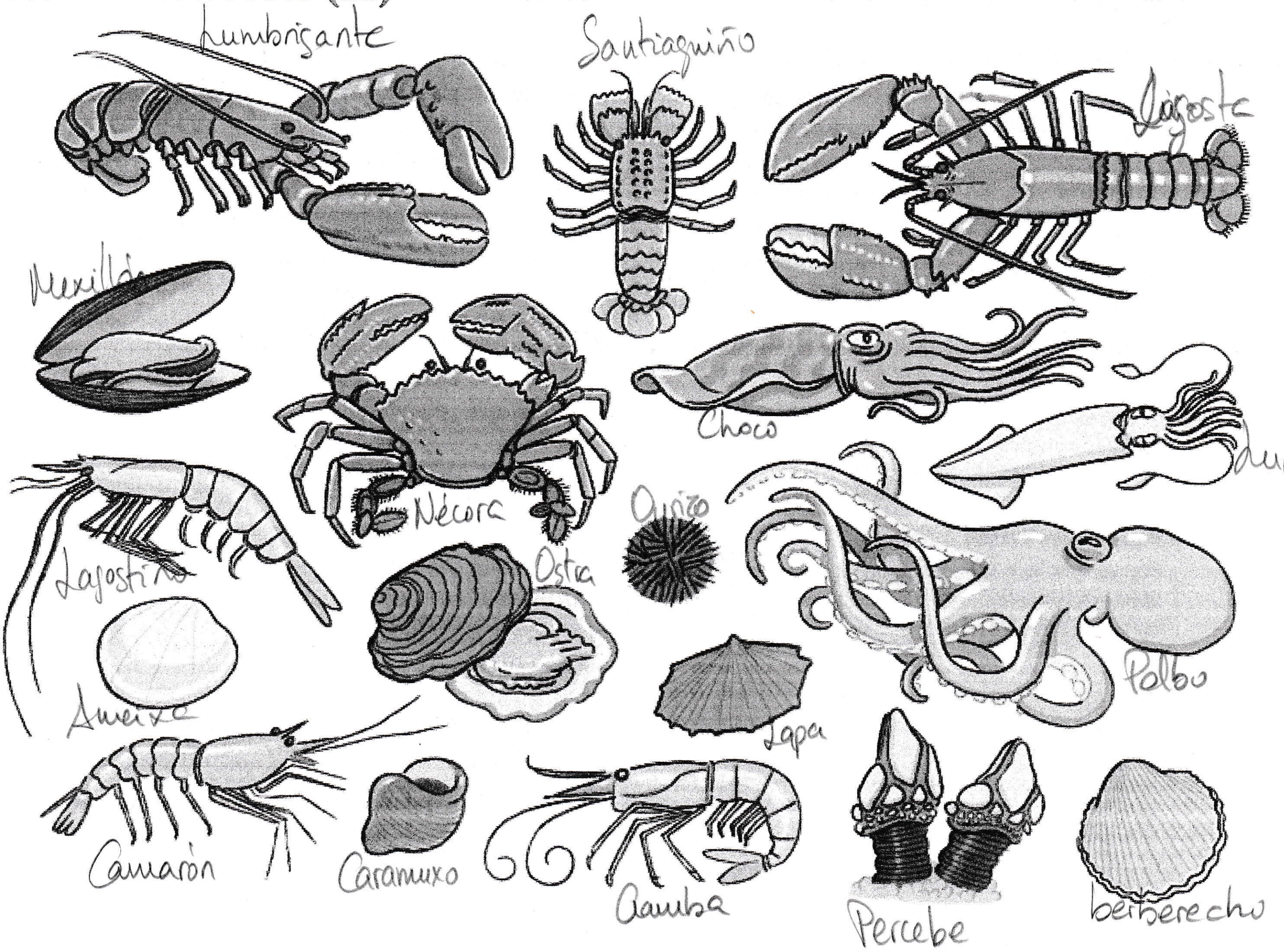

Actividades

1. Indica o nome correspondente a cada deseño.
2. Clasifica os alimentos da tabela nas seguintes categorías.

C condimentos • F froitos • B bebidas

sal C	zume B	noz F	auga B
loureiro C	castaña F	romeu C	cacao B/C
gasosa B	refresco B	cúrcuma C	café B/C
laranxada B	viño B	sangría B	camomila B
cacahuete F	ourego C	caxú F (anacardo)	vinagre C
cervexa B	sementes de xirasol F	pistacho F	macela B
té B	azafrán C	mosto B	infusión B
pemento ~~pimentón~~ C	noz moscada C	sementes de cabaza F	augardente B
perexil C	anís B/C	abelá F	macela B
pementa C	canela C	améndoa F	licor B
manxerico C	tila B	menta C/B	fiúncho C

3. Une cada termo coa definición adecuada.

centola/centolo boi	Crustáceo mariño, de superficie pouco rugosa, de cor entre rosa e castaña no dorso e case branca no ventre. Crustáceo mariño dotado de pinzas no primeiro par de patas, con numerosas protuberancias vermellas ou rosadas.
navalla longueirón	Molusco bivalvo de cuncha bastante alongada e algo curvada. Molusco bivalvo de cuncha moi alongada e curvada.
vieira zamburiña	Molusco dos lamelibranquios de pequeno tamaño. Molusco bivalvo coa valva superior plana e a inferior convexa.

4. Preenche as receitas embaixo coas palabras dos cadros.

azucre ◆ escarvadentes ◆ reseso ◆ monda ◆ codia ◆ rebandas ◆ bátense

Pudín con froitas

Ponse o leite a quentar coa ...monda... do limón. Quítase a ...codia... do pan, bótase no leite cortado en anacos, ...bátense... os ovos co ...azucre... e mestúrase co leite.

Pélanse as mazás e as peras, pícanse e mestúranse. Ponse o caramelo líquido nunha bandexa, déitase todo neste recipiente, déixase cocer no forno uns corenta minutos e óllase cun ...escarvadentes... se está seco; se non está, déixase uns minutos máis co forno apagado.

Ingredientes

- Un litro de leite
- 8 ovos
- 8 culleradas de azucre
- 3 mazás
- 2 peras
- Varias ...rebandas... de pan ...reseso...
- Caramelo líquido
- A tona dun limón

Nota: pódense pór outras froitas distintas, como noces, pasas ou piñóns.

a seguir ◆ lévedo ◆ ducia ◆ fariña ◆ mesturada ◆ po ◆ vértese

Madalenas

Bátense os ovos até que estean cremosos, bótase o azucre e continúase batendo. ...A seguir..., bótanse as raspaduras do limón e a manteiga até ter unha crema fina e, por último, ponse a fariña ...mesturada... co ...lévedo... .

Únese todo ben, ...vértese... en cápsulas de papel, sen enchelas de todo, e cócense no forno a temperatura moderada até que estean douradas.

Ingredientes:

- 300 gramos de manteiga
- 300 gramos de ...fariña...
- Raspaduras de limón
- 300 gramos de azucre
- Media ...ducia... de ovos
- Medio sobre de lévedo en ...po...

5. Relaciona cada vocábulo co seu sinónimo.

camomila 1	5 tisana
entrante 2	6 prebe
larpeirada 3	4 mincha
caramuxo 4	1 macela
infusión 5	2 aperitivo
mollo 6	3 lambonada

Que facemos de comer?

1. Explica como se cociñan un sándwich vexetal e un arroz á cubana.
   - Comeza enumerando os ingredientes e, a seguir, explica paso a paso a elaboración do prato.
2. En calquera cociña podes encontrar obxectos como os que aparecen nos deseños embaixo. Sabes como se chaman e para que serven?

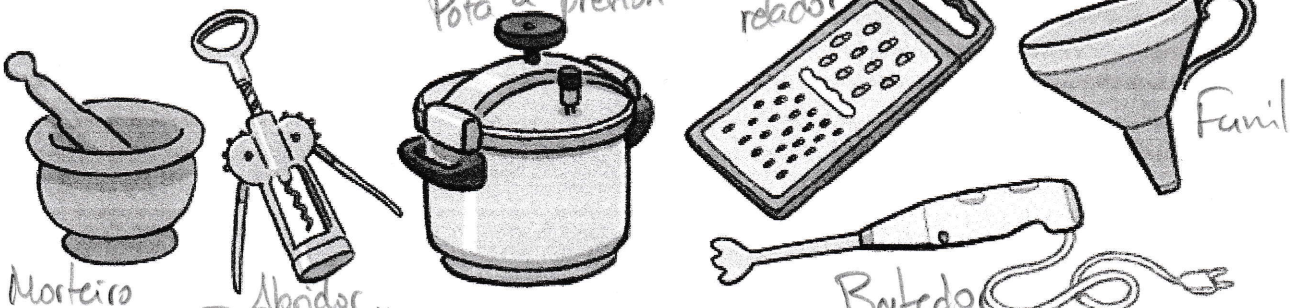

3. Preenche oralmente os ocos.

—...Queres algo máis? —Non, moitas grazas. Estou moi cheo!	—Que adoitas tomar como sobremesa? —...Adoito tomar xeado
—Preferes polo ou vitela? —...Prefiro vitela	—...Xa saben o que van querer? —Queriamos unha ración de polbo á feira con cachelos e unha de zorza, por favor.
—...Canto é? —A conta xa está paga.	—...A canto van os ovos? —Tres euros a ducia.

4. Nesta listaxe recóllense unha serie de afirmacións sobre a alimentación. Detecta cales son incorrectas e xustifica a túa resposta.

O chocolate provoca a aparición de acne. F ◆ Comer cenorias mellora a visión. V
O pan engorda. F ◆ Para termos unha alimentación saudábel é preciso comermos moita carne. F
É perxudicial bebermos máis de un litro de auga por día. F ◆ O plátano reduce as maniotas. V
O xeado é dixestivo. V ◆ Os produtos light non teñen calorías. F

NON ~~5.~~ Imaxina que vas convidar un grupo de amigos e amigas a xantar e dubidas entre levalos a un restaurante chinés ou a unha hamburguesaría. Selecciona unha destas cartas e despois decídete por un menú.
   - Non esquezas que no grupo hai unha persoa alérxica aos lácteos e outra que non tolera o marisco.

RESTAURANTE SHANGHAI

Primeiros pratos
- Rolo primavera
- Sopa de aleta de tiburón
- Wan Tun frito
- Ensalada chinesa

Segundos pratos
- Tallaríns fritos con gambas
- Polo con améndoas
- Porco agridoce
- Luras con mollo picante

Sobremesas
- Banana frita
- Lichis
- Xeados de morango, vainilla e chocolate
- Flan da casa

Uncle Tom's BURGER

Hamburguesas
- Hamburguesa completa (con tomate, cebola, leituga, queixo e ovo)
- Hamburguesa dobre con queixo
- Hamburguesa con queixo e beicon

Cachorros quentes
- Cachorro quente "Texas" (con xamón, cebola frita e mollo barbacoa)
- Cachorro quente "Galiza" (con pementos de Padrón)

Acompañamentos
- Patacas fritas
- Aros de cebola
- Ensalada mixta

Sobremesas
- Xeados ou froita

12. USO DE ZO / CIO, ZA / CIA

Como vimos na unidade anterior, a letra **c**, amais do son /k/, como en *cabalo*, *conto* ou *cuberto*, pode representar o son /θ/, como en *cebola* ou *cinto*; pero este son tamén pode estar representado pola letra z (*zapato*, *zume*).

Palabras rematadas en -cio, -cia:

- Polo xeral, úsanse en palabras cultas, as que entraron na lingua máis recentemente. Este é o caso de substantivos como *abundancia*, *adolescencia*, *afluencia*, *alternancia*, *aparencia*, *arrogancia*, *audiencia*, *ciencia*, *circunstancia*, *conciencia*, *consecuencia*, *constancia*, *conveniencia*, *deficiencia*, *delincuencia*, *descendencia*, *discordancia*, *distancia*, *eficiencia*, *elegancia*, *elocuencia*, *esixencia*, *experiencia*, *extravagancia*, *exuberancia*, *frecuencia*, *ganancia*, *incidencia*, *incongruencia*, *independencia*, *influencia*, *inocencia*, *intelixencia*, *obediencia*, *paciencia*, *presidencia*, *procedencia*, *redundancia*, *referencia*, *repugnancia*, *residencia*, *resonancia*, *secuencia*, *substancia*, *suficiencia*, *tolerancia*, *vixencia*, *vixilancia* etc.
- Outros casos son os de *acacia*, *anuncio*, *aprecio*, *artificio*, *audacia*, *avaricia*, *beneficio*, *bulicio*, *comercio*, *consorcio*, *delicia*, *desperdicio*, *divorcio*, *edificio*, *eficacia*, *exercicio*, *farmacia*, *ficticio*, *hospicio*, *ictericia*, *maleficio*, *malicia*, *milicia*, *negocio*, *noticia*, *oficio*, *orificio*, *palacio*, *precipicio*, *prefacio*, *propicio*, *sacerdocio*, *sacrificio*, *silencio*, *socio*, *vicio*, *xentilicio* etc.

Palabras rematadas en -zo, -za:

- Polo xeral, úsanse en palabras patrimoniais, aquelas que se incorporan na época da colonización romana e sufriron todos os cambios propios da evolución da lingua. Son substantivos como *andazo*, *avinza*, *cansazo*, *cobiza* (*cobizar*, *cobizoso* etc.), *crenza* (*descrenza*), *diferenza* (*indiferenza*), *doenza*, *espazo* (*espazar*, *espazoso*), *finanzas* (*financeiro*), *graza* (*desgraza*), *licenza*, *novizo*, *perseveranza*, *pertenza* (xunto ao cultismo *pertinencia*, con significado diferente), *postizo*, *preguiza* (*preguiceiro*, *preguizoso*), *presenza*, *prezo* (*desprezo*, *menosprezo*, *prezar*, *desprezar*), *querenza* (*benquerenza*, *malquerenza*), *sentenza*, *servizo* (*servizal*), *tenza* (*mantenza*), *terzo* (*terza*, *terzá*, *terzar*), *xuízo* (*axuizar*, *prexuízo*), *xustiza* (*axustizar*, *inxustiza*, *xusticeiro*).

No caso do nome da nosa comunidade autónoma, son correctos tanto *Galicia* como *Galiza*.

1. Une cada palabra co seu sinónimo:

enfermidade 1	6 inocencia
estimar 2	2 prezar, apreciar
vagancia 3	4 cansazo
canseira 4	1 doenza
importe 5	3 preguiza
inxenuidade 6	5 prezo

calma 1	5 sentenza
ambición, arela, afán 2	1 paciencia
permiso 3	2 cobiza
palacio 4	6 ficticio
veredicto 5	3 licenza
imaxinario 6	4 pazo

~~2.~~ Escolle seis palabras das columnas da dereita da actividade anterior e constrúe un enunciado con cada unha.

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

3. Agrupa no caixón correspondente as palabras da mesma familia léxica.

xusticeiro
desprezo
beneficiado
financeiro
presencial
espazoso
axustizar
financeiramente
beneficencia
desprezar
apreciar
espazador
financiar
espacial
financiamento
beneficiar
menosprezar
benéfico
axustizamento
espazar
beneficioso
desprezable

4. Completa agora a táboa co termo contrario tendo en conta que todas as palabras deben rematar en *-za/-cia* ou *-zo/-cio*.

presenza	ausencia
felicidade	desgraza
perda	gañancia
inxustiza	xustiza
xenerosidade	avaricia

abundancia	escaseza
ruído	silencio
virtude	vicio
aprecio	desprezo
interese	indiferenza

5. Completa as palabras con sílabas cruzadas a partir das definicións.

Vertical: Conxunto de movementos, variados ou repetidos, que se realizan co corpo para fortalecelo ou estar en forma.

Horizontal: Descenso brusco, vertical e moi profundo do terreo.

	e		
	xer		
pre	ci	pi	cio
	cio		

Vertical: Calidade da persoa ou da cousa que divirte ou fai rir.

Horizontal: Que non é natural ou propio, senón que é engadido, para substituír a falta do orixinal.

		gra
pos	ti	za

Vertical: Rito relixioso que consiste en ofrecer unha vítima a unha divindade.

Horizontal: Comunicación con fins publicitarios.

		sa
		cri
		fi
a	nun	cio

Vertical: Extensión, máis alá da atmosfera terrestre, onde están os astros.

Horizontal: Proliferación de algo non desexado, como por exemplo unha enfermidade.

		es
		pa
an	da	zo

Vertical: Cargo ou traballo que unha persoa desempeña de maneira habitual.

Horizontal: Construción grande dedicada a vivendas, oficinas etc.

		o	
e	di	fi	cio
		cio	

Vertical: Información que se dá ou se ten sobre algo ou alguén.

Horizontal: Que designa o lugar de orixe dunha persoa.

	no		
xen	ti	li	cio
	cia		

6. Une cada peza coa súa parella.

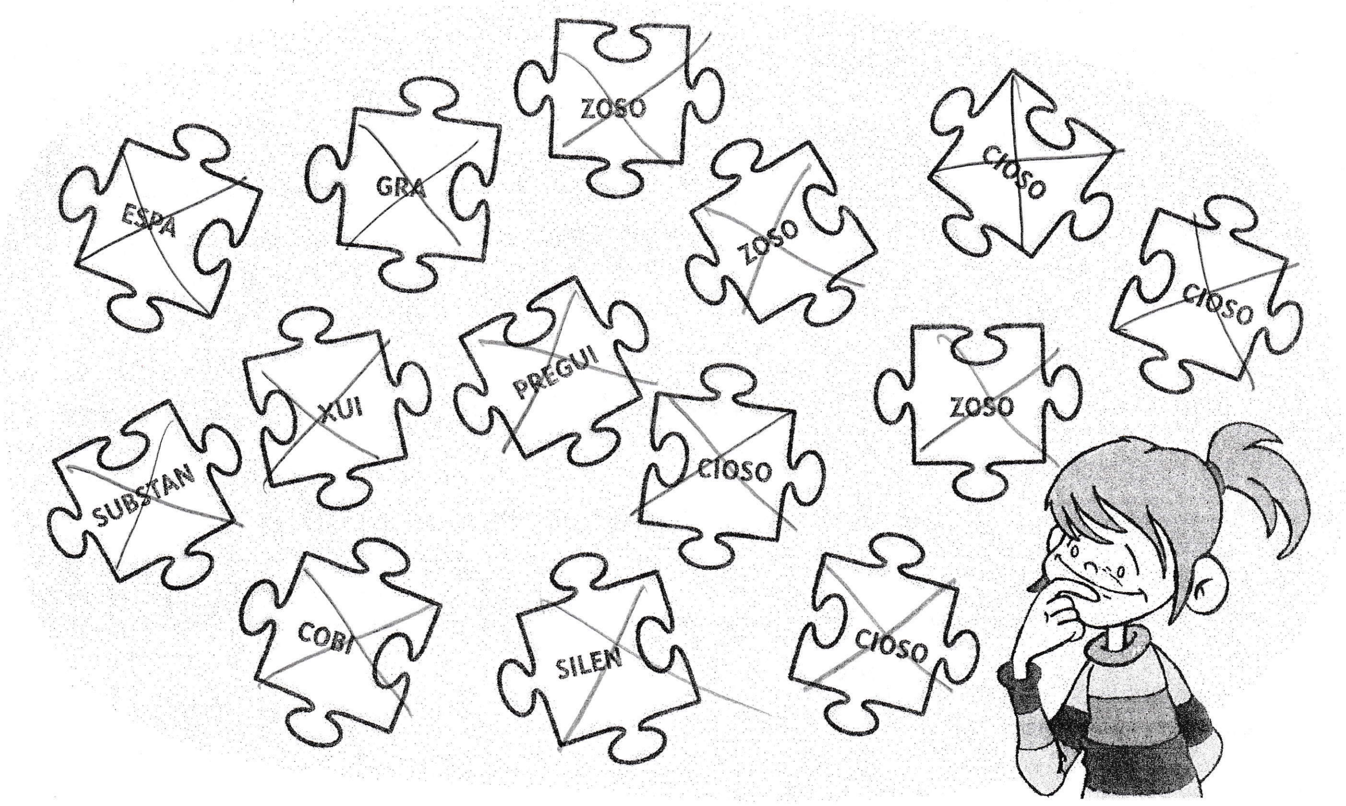

7. Copia na columna da dereita as palabras formadas na actividade anterior e escribe ao seu lado un substantivo da mesma familia léxica e que remate en *za/cia* ou *zo/cio*.

gracioso	graza
espacioso	espazo
substancioso	substancia
xuizoso	xuízo
cobizoso	cobiza
preguizoso	preguiza
silencioso	silencio
~~gracioso~~	~~graza~~

8. Identifica un substantivo rematado en *-za* ou *-cia* a partir dos seguintes adxectivos.

ADXECTIVO	SUBSTANTIVO
esixente	*esixencia*
obediente	obediencia
vixilante	vixilancia
pertencente	pertenza
ignorante	ignorancia
diferente	diferenza

ADXECTIVO	SUBSTANTIVO
constante	constancia
consecuente	consecuencia
conveniente	conveniencia
extravagante	extravagancia
deficiente	deficiencia
presente	presenza

Xuntos ou separados?

Algúns vocábulos están formados por un único constituínte e outros por varios.

por que	▪ Preposición + pronome interrogativo.	***Por que*** *marchas tan axiña?*
	▪ Preposición + pronome relativo.	*O camiño* ***por que*** *viñeches ten moitas pedras.*
porqué	▪ Substantivo co significado de 'motivo' ou 'razón'. Vai precedido de artigo.	*Descoñezo o* ***porqué*** *da cuestión.*
porque	▪ Conxunción.	*Conteicho* ***porque*** *me pareceu boa idea.*

se non	▪ Conxunción + adverbio de negación.	***Se non*** *vas ao cinema, chámame.*
senón	▪ Conxunción.	*Non son as dúas,* ***senón*** *as tres.*
	▪ Preposición ('excepto, agás'). Indica exclusión.	***Senón*** *eu, todos compraron o libro.*

de máis	▪ Locución adverbial de cantidade co valor de 'demasiado'.	*Cobroume* ***de máis****.*
demais	▪ Pronome identificador que equivale a 'restante', 'outros/as'.	*Polo* ***demais*** *non quero voltar sobre iso.* *Os* ***demais*** *cativos ficaron na casa.*

con que	▪ Locución conxuntiva condicional ('se').	***Con que*** *pagues o que debes, está todo solucionado.*
	▪ Preposición + pronome relativo/interrogativo.	*Esa é a brocha* ***con que*** *pintamos a parede.* ***Con que*** *cartos vas pagar iso? Pregúntome* ***con que*** *cartos vas pagar iso.*
conque	▪ Conxunción ('así que, por tanto').	*Amañáronse as contas da comunidade,* ***conque*** *agora ficaremos tranquilas.*

Escríbense xuntos:

- Adverbios e conxuncións como *acotío, abofé, adrede, amodo, apenas, arreo, dabondo, decontado (que), decote, deseguida (que), devagar, disque, enseguida, talvez...*
- Termos compostos do tipo *gardamontes, parasoles, galego-portugués, paraugas...*

Escríbense separados:

- Numerais do *vinte* ao *cen* –agás nas decenas (*trinta, corenta* etc.)–: *vinte e sete, cincuenta e nove, oitenta e catro...*
- Locucións adverbiais e conxuntivas: *a carón, á parte, con todo, de repente, de súpeto, en fronte, entre tanto, por tanto, sobre todo ...*
- Voces compostas como *ourizo cacho, máquina de escribir, quinta feira, garda civil...*

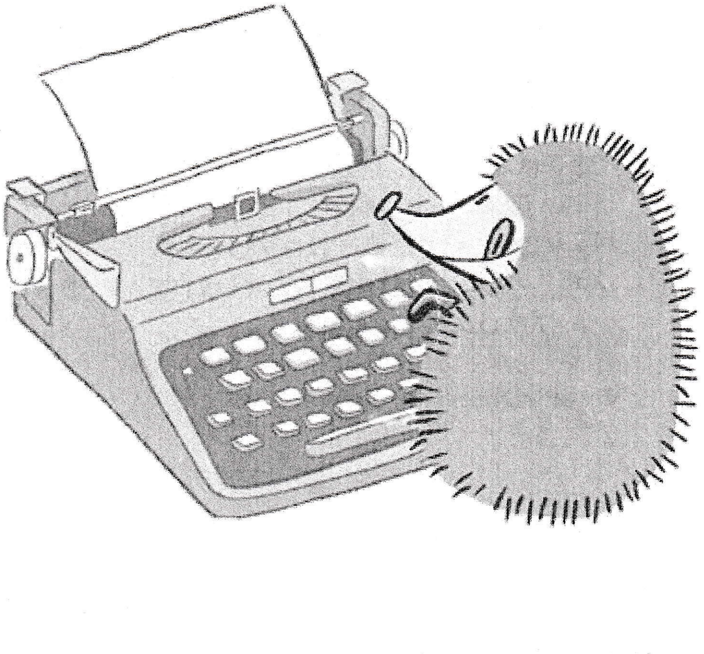

Actividades

1. Escolle a opción correcta.

▪ Eu só quero comprar un novo computador; o ...demais... non ten présa. ▪ Tes a lingua moi solta. Non fales ...de máis... porque xa te coñecemos. ▪ Nunca me importou o que pensan de min os ...demais.	*de máis/demais*
▪ A aseguradora ...con que... traballa a nosa empresa non se fixo cargo do sinistro. ▪ A neveira estaba baleira, ...conque... tivemos que cear froita.	*con que/conque*

2. Completa os seguintes enunciados con *por que, porque* ou *porqué*.

- —...Por que... non me chamaches ao saíres do traballo? —...Porque... xa era tarde cando acabou a reunión.
- Non explica nunca o ...porqué... das súas decisións.
- Non sei ...por que... es tan teimudo. Ben me podías axudar.
- O asasinato do arquiduque de Austria foi o motivo ...por que... se desencadeou a Primeira Guerra Mundial.
- Dime ...por que... te enfadaches con Ana.

3. Enche os espazos en branco con *se non* ou *senón*.

- ...Se non... o vas comer, non o botes no prato.
- Cóntoche un segredo ...se non... llo dis a ninguén.
- A sopa non está fría, ...senón... quente.
- Se estudas moito, aprendes; ...se non..., non.
- ...Senón... teu irmán, foron todos á festa.

4. Escolle a opción correcta.

tal vez	(talvez)	portanto	(por tanto)	en seguida	(enseguida)
(decote)	de cote	(á parte)	(aparte) (subst)	(decontino)	de contino
sobretodo	(sobre todo)	a penas	(apenas)	contodo	(con todo)

5. Liga os termos da primeira columna cos da segunda para formares unha palabra composta (xunta ou separada).

augamar	latas		porco teixo	noite
abrecartas	–social		peixe sapo	sapo
político-social	mar		media noite	costas
chuchameles	meles		gardacostas	teixo

6. Escribe os números con letras.

23	vinte e tres	1002	mil dous
104	cento catro	57	cincuenta e sete
41	corenta e un/unha	89	oitenta e nove
258	dous centos cincuenta e oito /duas centas	35	trinta e cinco

7. Ditado.

Texto: elaboración propia.

Animais

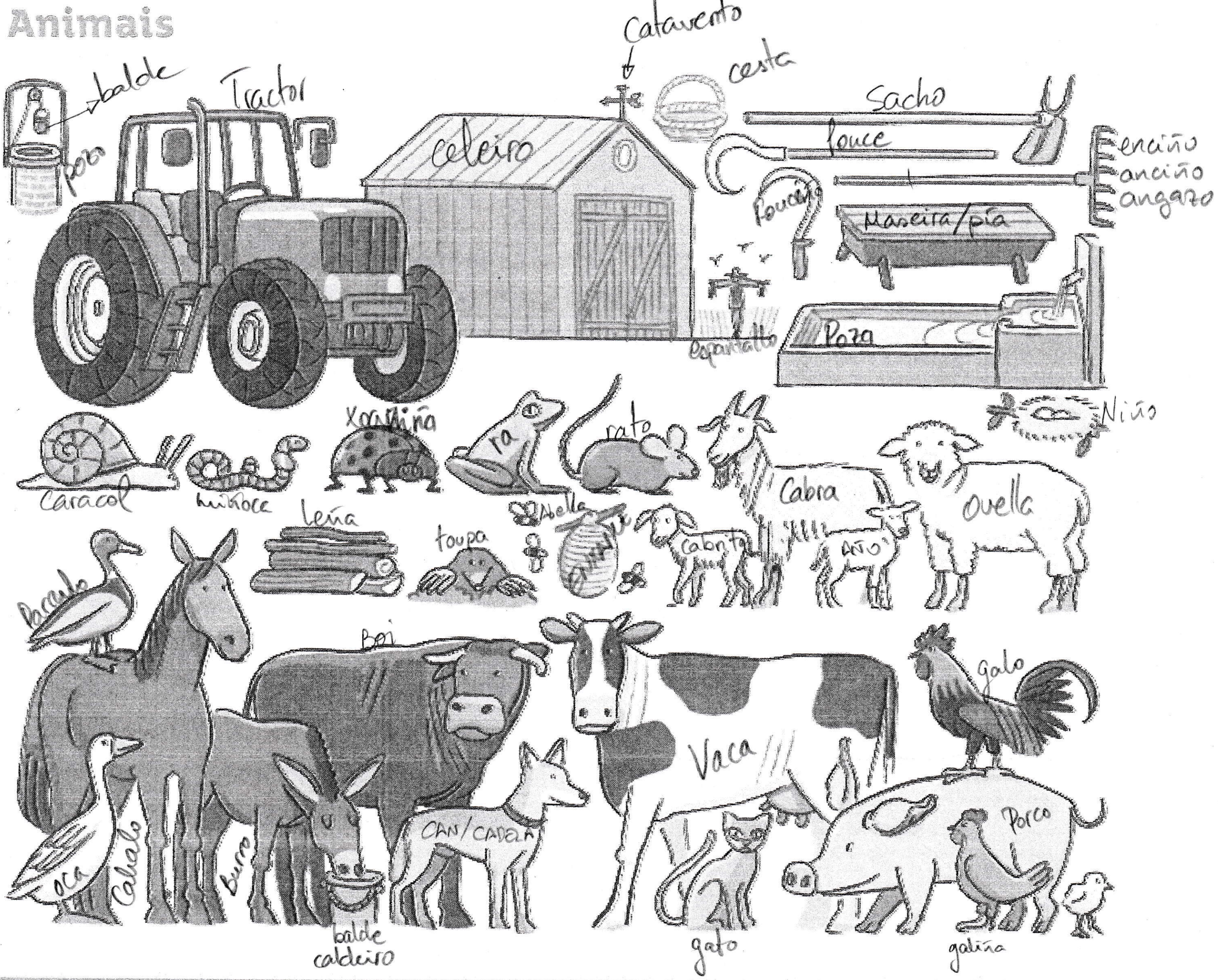

Actividades

1. Sitúa na imaxe anterior estes vocábulos.

abella	caracol	galo	pía
año	catavento	gato	porco
balde	celeiro	leña	pozo
boi	cesta	maseira	ra
burro	enciño	miñoca	rato
cabra	enxame	poza	sacho
cabrito	espantallo	niño	toupa
cabalo	fouce	oca	tractor
caldeiro	fouciño	ovella	vaca
can/cadela	galiña	parrulo	xoaniña

2. Coñeces o nome das crías destes animais?

cabra e castrón	cabrito / cabirto
can e cadela	cadelo / cachorro
galiña e galo	piro / pito
egua e burro	mulo / mula
egua e cabalo	poldro/a
porco e porca	bácoro / bacoriño / leitón
ovella e carneiro	año / cordeiro
ra femia e ra macho	cágado / cabezolo / cabezallo
vaca e boi	becerro / xato / cuxo

5. Encontra nesta sopa de letras oito nomes de ~~animais.~~ aves

C	N	M	U	L	C	D	B	J	P
M	L	J	M	L	I	Z	F	M	A
I	A	Y	V	M	P	A	U	N	P
Ñ	D	K	F	O	L	P	D	U	O
A	R	S	W	C	I	O	F	A	R
T	A	H	Ó	M	R	T	L	A	R
O	P	N	O	I	Q	G	R	G	O
S	B	W	Ñ	K	A	K	T	E	I
L	K	A	L	V	D	S	B	P	B
K	M	F	L	A	M	E	N	G	O

3. Relaciona os sinónimos.

1 año	pito 6
2 burro	bacoriño 5
3 cabrito	reirrei 9
4 galiña	cabuxo 3
5 leitón	pita 4
6 polo	cordeiro 1
7 porco	cuxo 8
8 vitela	asno 2
9 xoaniña	cocho 7

6. Designa o nome dos animais cos cales se relacionan estes verbos.

bear	Ovella
bruar	vaca / boi
cacarexar	galiña
chiar	paxaro
ladrar	can / cadela
miar	gato/a
muar	vaca / boi
ornear	burro/a
rinchar	cabalo / egua
zunir	~~abella~~ (insecto)

4. No cadro embaixo tes varios verbos relacionados con accións producidas por animais; descubre cales son e a que animais corresponden.

r_o_e_r - rato	p_a_c_e_r - vaca
r_a_b_u_ñ_a_r - gato	tr_a_b_a_r - can
b_e_rr_a_r - vaca	ch_o_c_a_r - galiña
m_u_r_a_r - rato	r_u_m_i_a_r - vaca

7. Explica o significado destas expresións feitas.

- Andar coa mosca tras da orella. – sospeitar
- Ascender de porco para rancho. – ir de mal en peor
- Caer da burra. – decatarse de algo
- Encontrarlle o teto á vaca. – dar coa solución
- Ir a paso de boi. – moi devagar
- Non ter un can. – non ter cartos
- Ser un carneiro. – ser teimudo.

Animais (II)

Actividades

1. Cal destes nomes aparecen representados na imaxe anterior?

antílope ✓	crocodilo ✓	golfiño	león ✓	ñu ✓	preguiza
avestruz ✓	donicela	gorila ✓	leopardo ✓	oso formigueiro ✓	raposo
balea	elefante ✓	hiena ✓	lobo	pingüín	rinoceronte ✓
bubela ✓	esquío	hipopótamo	lontra	pitón ✓	térmite ✓
camaleón ✓	foca	leirón	macaco	porco espiño	toupa
cebra ✓	gacela	lemur	morcego	porco teixo	xirafa ✓

2. Explica o significado das seguintes expresións feitas.

Chorar lágrimas de crocodilo.	Andar á miñoca.	Cuspir sapos e cobras.

Gústanche os animais?

1. Describe un dos animais deseñados embaixo. Con cal te identificas e por que?

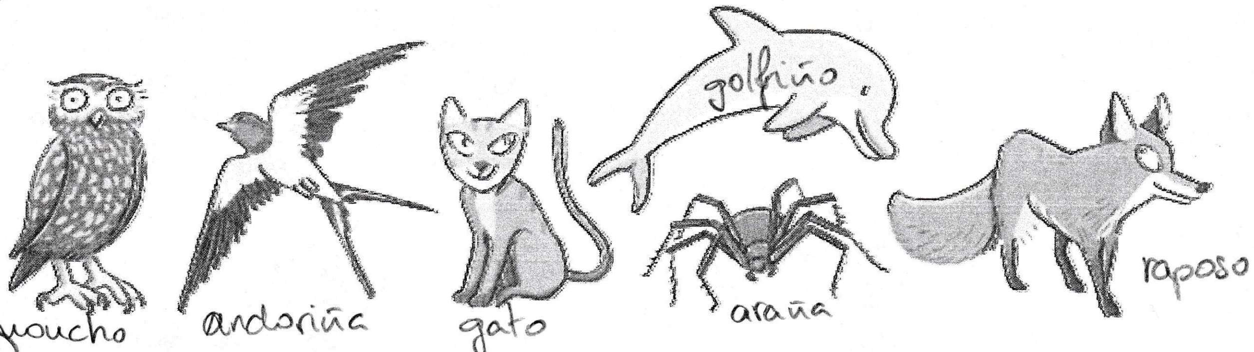

2. Imaxina que es un animal (unha xirafa, un caranguexo ou un mosquito, por exemplo); relata como transcorre o teu día a día. Podes tomar como exemplo este fragmento escrito por Marilar Alexandre.

   Eu son Yacaré, o caimán. Non ando como outros fachendeando de ser o animal máis grande da illa ou o máis fero. Para que? Ningún outro mide máis de dous metros, ninguén ten unha coiraza que poucos dentes ou gadoupas serían capaces de atravesar. Porén, a meirande parte dos animais pouco teñen que temer de min. Só como caracois, ameixas, caranguexos e outros bichocos que nadan descoidadamente. Son un fidalgo tranquilo que pasa os seus días co corpo metido na auga pantanosa da foz do río.

   Marilar Aleixandre: *Robinson contado polas alimarias.*

3. En grupos de catro persoas, escollede un destes temas e procurade dous argumentos a favor e dous en contra. Despois de analizar o tema proposto desde diferentes puntos de vista, decidide cal é o argumento que representa a opinión do grupo.

Certos sectores sociais demandan a desaparición dos números circenses con animais porque constitúen un exemplo de explotación.	As persoas vexetarianas defenden que o ser humano, para se alimentar, non ten por que matar animais.
A pesar de que as touradas forman parte da tradición dalgúns lugares, moitas persoas consideran que nelas se torturan os animais e, por tanto, exixen a súa prohibición.	Os zoolóxicos comezan a aparecer no século XIX para achegar o mundo animal á xente das cidades. Hoxe discútese a súa pertinencia dado que existen outras maneiras de coñecer a fauna máis respectuosas co medio.

4. Busca información a respecto de un destes animais fantásticos e realiza unha breve exposición oral na aula.

   o gatipedro ◆ o unicornio ◆ o dragón ◆ o mostro do lago Ness

   ▶ Para realizares correctamente esta exposición, podes seguir estes pasos:

- Selecciona os datos que vas empregar.
- Organiza a información tentando responder a preguntas como:
  Como é o animal? Parécese a algún outro? Onde vive? Por que é coñecido?
- Redixe un rascuño da túa presentación.

   ▶ Non te esquezas de indicar as túas fontes da información.

9. USO DE H

A letra **h** non representa ningún son, agás nos casos en que forma parte dos dígrafos **nh** e **ch**.

- Escríbense **con h**:
  - Os verbos *haber, habilitar, habitar, habituar, herdar, hibernar, hidratar, hipnotizar, homenaxear, honrar, hospedar* e *humillar* en todas as súas formas e tamén os seus derivados.
  - Os substantivos *harén, harmonía, hasta* (pau longo), *hedra, helmo, herba, heroe, heroína, hindú, histeria, hucha...*
  - As palabras que comezan con ***horr-***, ***hos-*** e ***hum-*** (agás *úmero*): *horror, hospital, húmido...*
  - Algunhas interxeccións: *ah, eh, ha, ho, hurra, oh.*
  - Escríbense con **h** intercalado: *adherir, adhesivo, anhelar, bohemio/a, coherente, cohibir, deshidratado/a, deshonesto/a, deshonra, exhausto/a, exhibir, exhortar, inhábil, inhóspito/a, inhumano/a, prohibir, rehabilitar, vehículo...*

- Escríbense **sen h**:
  - *Achar, aí, alelí, arpa, ata, ermida, inchar, inflar, irmá/n, oco, ombro, ombreiro, orfo/a, óso, ovo, úmero...*
  - Algunhas interxeccións: *ala, ale, ola, ai, ei.*
  - As palabras *truán, alelí* e *baía* e os seus derivados non levan *h* intercalado.

1. Enche os ocos con *h* se é preciso:

- *Hoxe Helena tocaba a __arpa co ____úmero mancado. Aínda así, do __oco da súa man saían notas harmoniosas que __enchían o __espazo.*
- *Os habitantes da __india reciben o nome de hindús ou __indios.*
- *Onte adquiriu un reloxo horroroso que ademais non dá ben as horas.*
- *No incendio declarado no hostal, os hóspedes inhalaron anhídrido carbónico e tiveron que ser trasladados ao hospital.*
- *A asociación cultural solicitou que se rehabilitase a histórica __ermida.*
- *Henrique é moi tímido. Cando chega nunca di __ola.*
- *A hemofilia é unha __enfermidade hereditaria que provoca hemorraxias.*
- *Ao rematar a batalla, quitou o helmo, o __escudo e __espetou a __espada no chan. Estaba habituado a render homenaxe ao __inimigo cando perdía, pero tamén cando vencía.*

2. Completa o cadro coas palabras representadas nos debuxos.

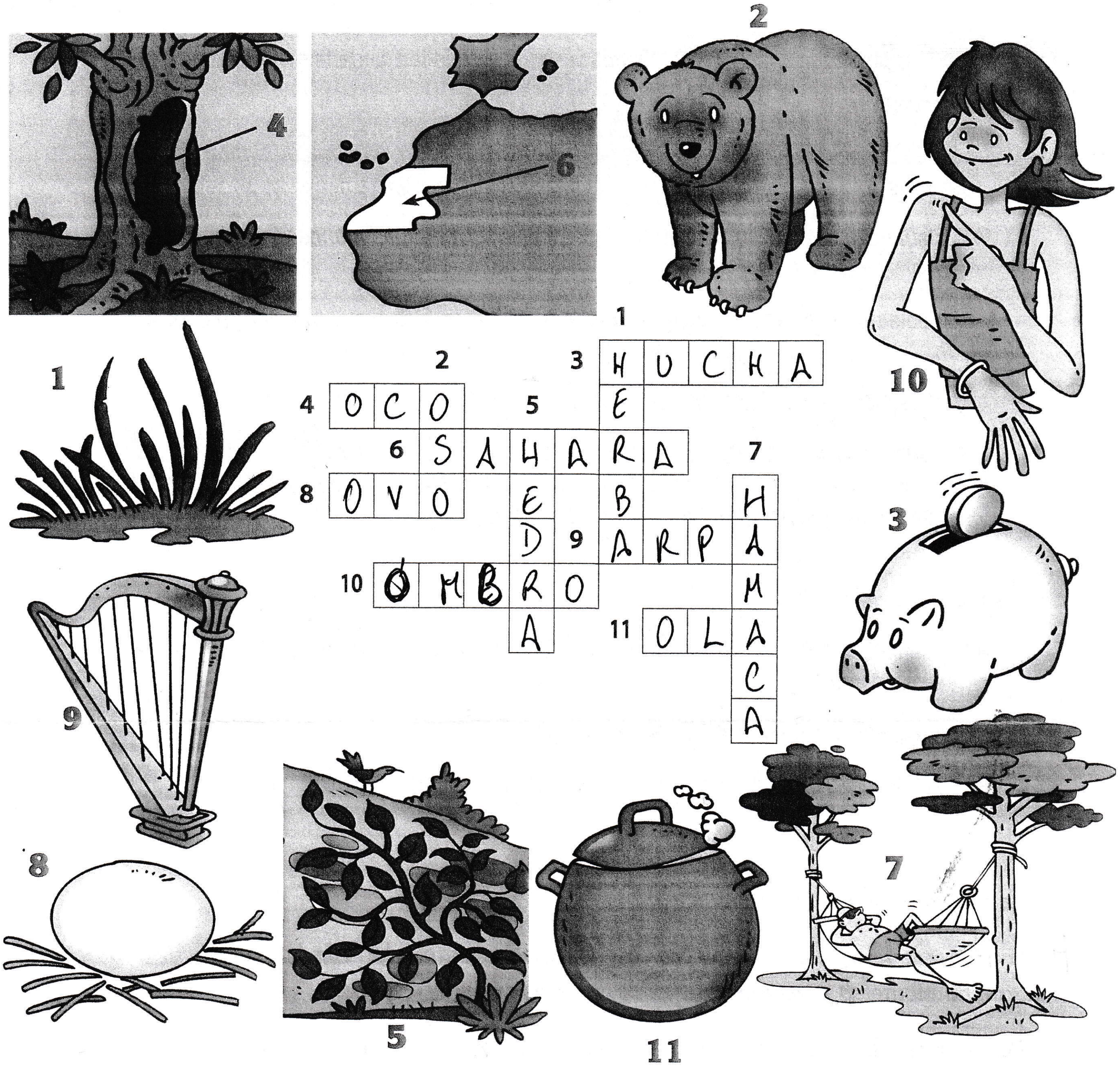

3. Rodea cun círculo as palabras correctas. Pode haber parellas nas que os dous membros sexan correctos, pero con significados diferentes.

hata – ata	habano – abano puro "abanico"	húmido – úmido	alcol – alcohol
irmán – hirmán	inflar – hinflar	hernia – ernia	orfanato – horfanato
elmo – helmo	inchar – hinchar	ostil – hostil	historia – istoria
histeria – isteria	élice – hélice	truán – truhán	orto – horto

7. Completa o cadro seguinte:

Prefixo	Significado do prefixo	Palabra	Significado da palabra formada
hemi-	*metade*	**hemisferio**	*Cada unha das dúas metades en que divide unha esfera un plano que pasa polo seu centro.*
hex- hexa-	seis	hexágono	Polígono de seis lados e seis ángulos
hiper-	sobre excesivo	hipercalórico	Que ten ou achega moitas calorías
hect- hecto-	cen	hectolitro	Unidade de medida que equivale a cen l.
hidr-	auga	hidráulico	Que se move/grazas á enerxía da auga, ou que a utiliza para o seu funcionamento
hip- **hipo-**	inferior, insufic., diminución, pequena cantidade	hipocalórico	Que ten ou achega poucas calorías
hetero-	outro distinto	heterosexual	Que sente atracción por persoas do sexo oposto
hepta-	sete	heptágono	Polígono que ten sete lados e sete ángulos.

8. Algunhas das seguintes palabras conteñen un *h* intercalado e outras non. Risca as erróneas e escribe debaixo a forma correcta.

filharmónica	~~desora~~ deshora	~~velahí~~	coherencia	~~aderencia~~ adherencia
baía	desinchar	~~exortación~~ exhortación	~~inumano~~ inhumano	deshorbitado
~~proibición~~ prohibición	rehabilitación	incoherencia	~~vahído~~ vaído	~~desumidificador~~ deshumidificador
~~alhelí~~ alelí	exhalar	~~exhuberante~~ exuberante	coágulo	reordenar
~~cahótico~~ caótico	adhesión	~~deshinflar~~ desinflar	~~exibición~~ exhibición	~~coesión~~ cohesión

10. USO DE X / S

A LETRA X

Na lingua galega a letra **x** representa dous sons: /ks/ e /ʃ/.

- Son /ks/: Neste caso, é un son propio dos cultismos, como en *exame* ou en *téxtil*.
  - Pode formar parte do prefixo **extra-**, que significa 'fóra de' e tamén pode formar parte dos adxectivos en grao superlativo: *extraordinario, extraforte*.
  - Pode formar parte do prefixo **ex-** que significa 'fóra de' ou 'que deixou de ser': *excarcerar, ex-alcalde*.
  - Algunhas palabras con **x** que soan /ks/ son: *circunflexo, complexo* (complicado), *convexo, crucifixo, maxilar, paradoxo, paradoxal, perplexo, reflexo, tóxico...*
- Son /ʃ/: Neste caso, é o son propio das palabras patrimoniais, como *caixa* ou *xente*.
  - Outras palabras con **x** que soan /ʃ/ son: *bixutería, cervexa, enxalzar, graxa, paixón, xarampón, xastre, xordo...*

A LETRA S

Úsase **s** en palabras como *escavar, escusa, espléndido, espolio, espremer, esterno* (óso do peito), *estranxeiro, estraño, Estremadura...* e os seus derivados.

- Polo xeral, as palabras da mesma familia léxica escríbense da mesma maneira: *estrañar, estraño, estrañón, estrañeza*. Non obstante, hai algunhas excepcións: *estender, estendido*, pero *extenso, extensión*.
- Hai casos en que nunha mesma palabra aparece dúas veces a letra *x* entre dúas vogais, a primeira vez co valor de /ks/ e a segunda co de /s/. Nestas palabras pódese optar por substituír o primeiro *x* por *s*: *esaxerar, esixir, osíxeno...* ou ben por manter os dous *x*: *exaxerar, exixir, oxíxeno...* Esta posibilidade non afecta os prefixos do tipo *ex-* seguidos de consoante nin as palabras compostas, en que debe manterse o *x*: *lexicoloxía, toxicoloxía...*

1. Atopa as palabras que se corresponden con estas definicións:

Figuradamente, substancia que ten un efecto máxico ou marabilloso	E	L	I	X	I	R	KS				
Que ten un efecto prexudicial, semellante a un veleno	T	Ó	X	I	C	O					
Cada un dos ósos, superior ou inferior, nos que están fixados os dentes	M	A	X	I	L	A	R				
Que ten maxestade e inspira respecto ou veneración	M	A	X	E	S	T	O	S	A		
Seleccionar ou indicar unha persoa ou cousa que se prefire entre varias	E	L	I	X	I	R	S				
Absterse de tomar alimentos durante certo tempo	X	A	X	U	A	R					
Estar unha femia embarazada	X	E	S	T	A	R					
Que é doutro país	E	S	T	R	A	N	X	E	I	R	O

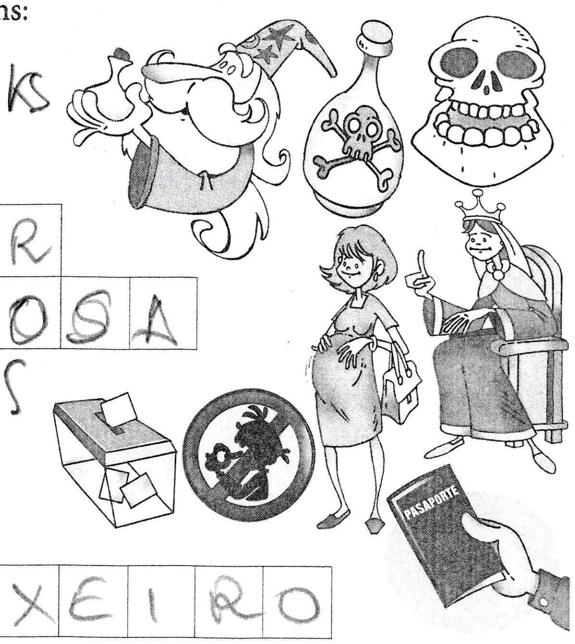

2. Une cada palabra co son correspondente á letra **x**.

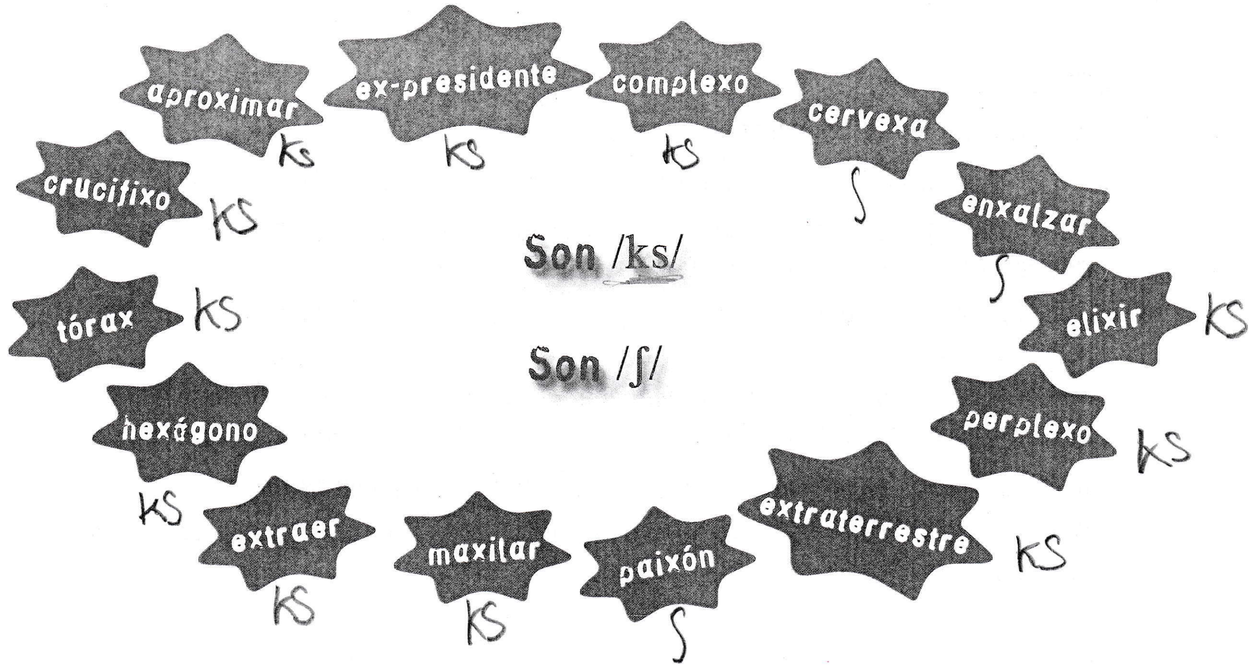

3. Escolle a palabra correcta de cada parella. Pode haber parellas nas que os dous membros sexan correctos, pero con significados diferentes.

exceso – esceso	externo – esterno	extenso – estenso
mixto – misto	enxalzar – ensalzar	extender – estender
experto – esperto	xastre – sastre	extrema – estrema
elixir – elisir	sexta – sesta	xordo – sordo

4. Na actividade anterior hai parellas de palabras cuxos dous membros son correctos. Cópiaos e constrúe un enunciado con cada un.

5. Atopa neste encrucillado as dez palabras a que fan referencia as imaxes.

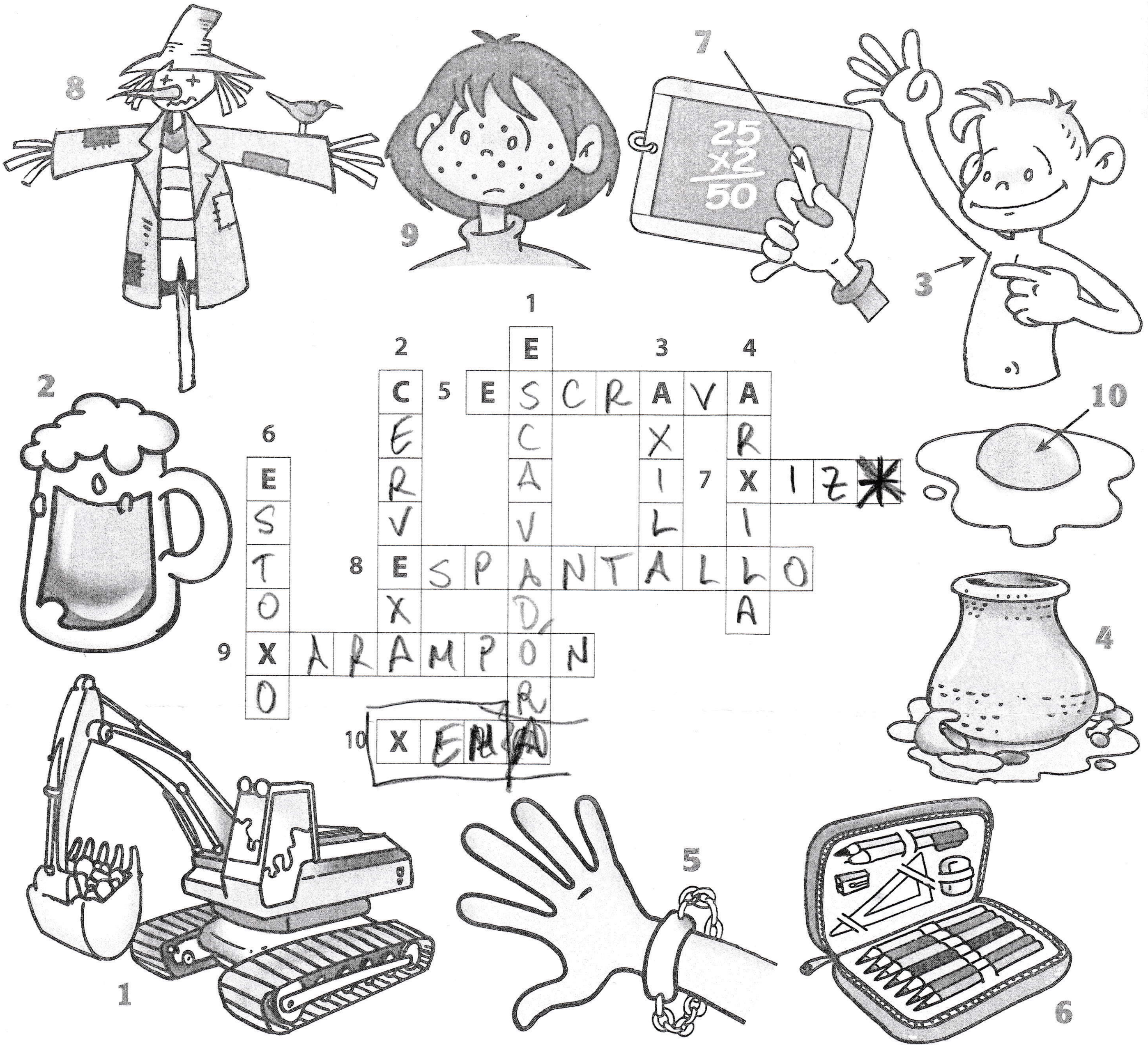

6. Nas seguintes palabras, enche os ocos con *x* ou *s* segundo conveña:

pro_X_ector	e_X_cepción	e_S_clarecer
e_X_i_S_tir	e_X_cluír	e_S_ca_S_o
e_X_ten_S_o	_X_iz	_X_a_S_mín
análi_S_e	e_S_pare_X_er	e_S_premedor
e_X_ce_S_o	e_S_morecer	e_X_clamar
e_X_celente	e_X_traordinario	e_S_cu_S_a
he_X_ágono	_S_e_X_teto	a_S_fi_X_ia
e_S_traño	~~e__traño~~	refle_X_ión

Deporte

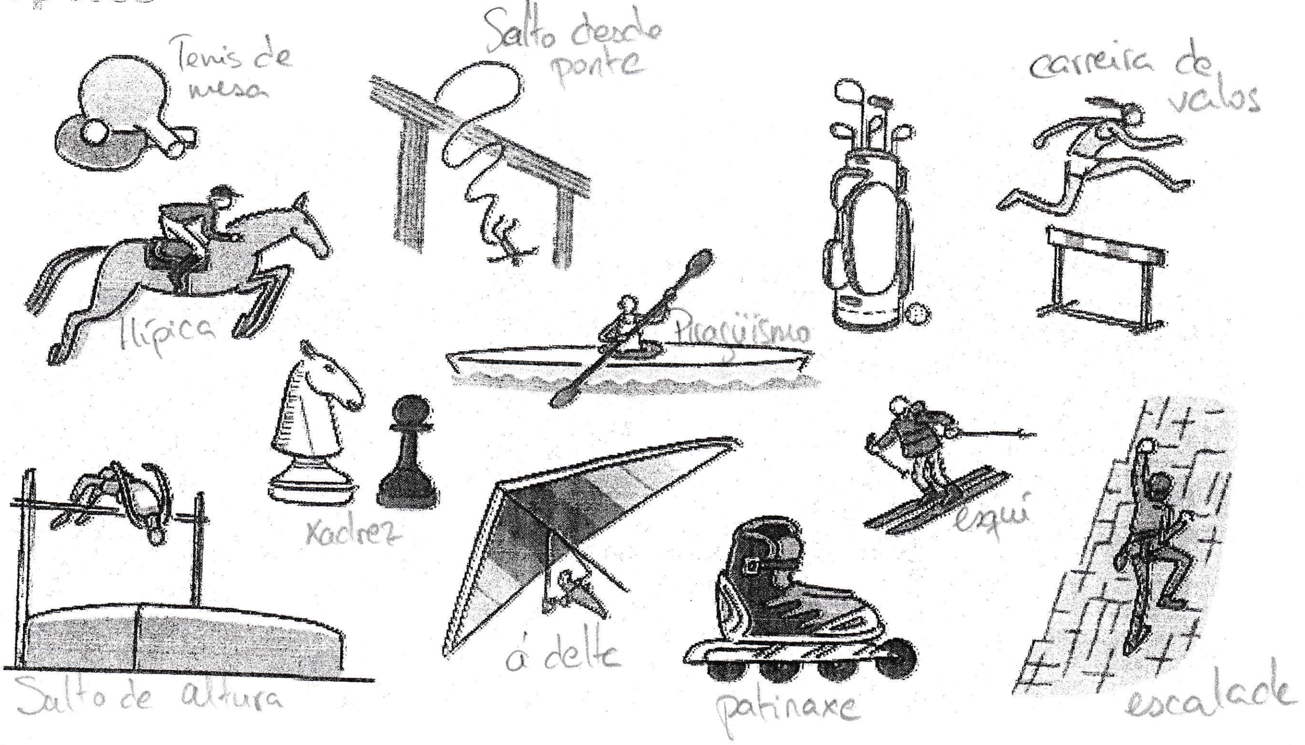

Actividades

1. Indica o deporte representado en cada un dos deseños anteriores.
2. Quince destas palabras forman parte do campo asociativo do deporte. Identifícaas.

adestrador/a	regulamento	empate	afección	albiscar	olimpíada
fazula	amoestar	temporada	tramposo/a	bancada	mollo
campión/campioa	estarricar	mergullarse	pavillón	capitán/á	quecemento
enguedellar	seareiro/a	turrar	saloucar	falabarato	tirizó

3. Emparella os sinónimos.

fintar 1	9 substitución
furar 2	10 gañar
padiola 3	3 angarillas
remar 4	7 choutar
catarina 5	8 reserva
pinchacarneiro 6	1 canear
saltar 7	2 barrenar
suplente 8	11 quenda
troco 9	4 vogar
vencer 10	5 prato
vez 11	6 viravolta

4. Clasifica os seguintes vocábulos en seis campos semánticos: atletismo, baloncesto, ciclismo, fútbol, tenis e ximnasia.

taco, pelotón, tripla, trampolín, fondista, plinto, deixada, xute, globo, canastra, raqueta, molinete, xavelina, espaleira, cabezada, cartón, avituallamento, pértega, contrarreloxo, traveseiro, argolas, revés, velódromo, gancho, valado, mate

5. En que consisten os deportes designados polos seguintes estranxeirismos? En grupo, escollede tres destes deportes e redixide unha breve definición para cada un deles.

bádminton, béisbol, críquet, hóckey, paddle, ráfting, rugby, snowboard, windsurf

6. Cales destes deportes son considerados artes marciais?

carreira, *taekwondo*, boxeo, salto de lonxitude, judo, montañismo, sumo, esgrima, balonmán, *kung fu*, volei praia, capoeira, halterofilia, loita libre

Atletismo: fondista, xavelina, traveseiro, valado.
Baloncesto: tripla, (cartón) gancho, mate, canastra
Ciclismo: pelotón, avituallamento, contrarreloxo, velódromo.
Fútbol: taco, xute, cabezada, cartón,
Tenis: deixada, globo, raqueta, revés, mate
Ximnasia: trampolín, plinto, molinete, espaleira, pértega, argolas.

11. USO DE C / CC / CT

A letra **c** pode representar sons diferentes dependendo das vogais que a sigan. Se vai seguida de **a**, **o**, **u** o son que representa é /k/, como en *cabalo*, *conto* ou *cuberto*. Se vai seguida de **e**, **i** o son que representa é /θ/, como en *cebola* ou *cinto*.

En ocasións, o **c** pode ir seguido dun **t** ou doutro **c**. Nestes casos, pode suceder que se manteñan os grupos formados (**-cc-** e **-ct-**) ou que desapareza a primeira das consoantes.

Mantéñense os grupos **-cc-** e **-ct-**:

- En palabras cultas cando van precedidos das vogais **a**, **e**, **o**: *abstracción, acción, acto, adxectivo, afección, arquitecto, aspecto, atracción, calefacción, calefactor, cocción, colección, confección, contracción, corrección, corrector, detectar, didáctico, dirección, directo, director, distracción, elección, extracción, extracto, fracción, infección, infectar, insecto, inspección, inspector, intersección, inxección, nocturno, obxecto, occidente, olfacto, pacto, perfección, perfecto, prospecto, protección, proxecto, reacción, redacción, respecto, satisfacción, selección, tracción, traxecto...*

Suprímese o **c** nos grupos **-cc-** e **-ct-**:

- En xeral, cando os preceden as vogais i ou u: *abdutor, adutor, aflición, condución, conduta, conduto, condutor, conflito, construción, construtivo, construtor, contradición, dedución, dedutivo, delito, destrución, destrutor, dicionario, distrito, ditado, ditadura, ditar, estrito, estrutura, introdución, obstrución, produción, produto, produtor, redución, reprodución, reprodutor, restrición, restritivo, tradutor, vítima, Vítor, vitoria, xurisdición.*

  Porén, **mantense** o **c** nalgunhas palabras como *adicción, adicto, convicción, convicto, edicto, ficción, ficticio, fricción, invicto, succión, veredicto.*

- Convén tamén recordar que nalgunhas palabras a consoante *c* destes grupos converteuse nas vogais **u** ou **i**: *doutor, doutoramento, doutrina; reitor, reitorado, reitoral, reitoría; seita* (pero *sectario, sectarismo*).

1. Completa con *c, t, cc* ou *ct* e agrupa as palabas que pertencen á mesma familia léxica:

introdu_c_ir	redu_c_ir	re_ct_o	abstra_ct_a
co_c_er	edi_t_ar	tra_cc_ión	re_ct_ilíneo EXC
atra_ct_ivo	edi_c_ión	redu_c_ido	edi_t_ora
abstra_cc_ión	redu_t_or	co_cc_ión	redu_c_ión
di_t_ado	atra_cc_ión	di_t_ador	introdu_c_ión
re_ct_ángulo	introdu_t_or	co_c_ido	di_t_adura

introducir introdutor introdución	cocer cocido cocción	atractivo atracción	abstracción abstracta
ditado ditadura ditador	rectángulo recto rectilíneo	reducir reducido redutor reducción	editar editora edición

tracción

2. Completa o seguinte artigo de prensa con palabras da mesma familia que os infinitivos resaltados.

O alcalde quere construír unha conducción [conducir] de urxencia ante a escaseza de auga

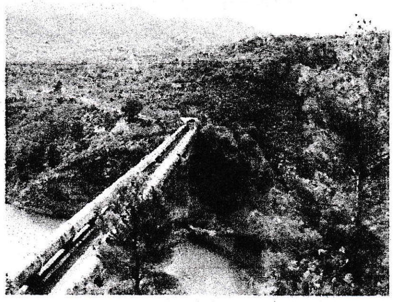

O alcalde da cidade, Antón Portas, quere trazar unha condución **[conducir]** de urxencia entre os ríos Xuvín e Moreira. O obxectivo **[obxectivar]** que se persegue é contrarrestar a escaseza de auga que existe nestes momentos na presa do Encalco, que abastece ao municipio.

Hai uns meses, o alcalde encargou a redacción **[redactar]** dun informe á Oficina Técnica de Aproveitamento Hidráulico e nel faise constar que o Encalco se atopa actualmente ao 46,38 por cento da súa capacidade, polo que a posta en marcha da tubaxe de urxencia permitiría utilizar o excedente de caudal dos ríos para obter o 60 por cento do consumo da cidade. Amais diso, a seca pode provocar o deterioración das turbinas e a obstrución **[obstruír]** dos condutos **[conducir]** de inxección **[inxectar]** de auga.

As estimacións municipais contemplan que a execución **[executar]** da obra de urxencia podería levarse a cabo en 45 días, cun orzamento de entre 4 e 5 millóns de euros. O encarecemento da obra vén dado polo custo do material, os elementos de suxeición **[suxeitar]** e a unha estrutura **[estruturar]** que debe preservar a ermida do século XIII, situada na parroquia de Lobelle e evitar así a destrución **[destruír]** do patrimonio que por desgraza comportan infraestruturas deste tipo.

Ante esa situación e as previsións climatolóxicas, que non prevén choivas nos próximos días, o alcalde considera urxente adoptar unha solución que se sumaría ás medidas xa tomadas nas últimas semanas como a redución **[reducir]** na frecuencia do baldeo das rúas.

3. Completa o cadro segundo o modelo:

verbo	substantivo	adxectivo
reproducir	reprodución	reprodutivo
extraer	extracción	extractivo
suxeitar	suxeición	suxeito
restrinxir	restrición	restritivo
deducir	dedución	dedutivo
contraer	contracción	contracto
describir	descrición	descritivo
reaccionar	reacción	reactivo
coleccionar	colección	colector
subscribir	subscrición	subscritor

4. **Busca a palabra correspondente ás seguintes definicións e despois localízaa na sopa de letras.**

- Persoa que resulta ferida ou morta: vitima ✓
- Comunidade de persoas, de carácter místico ou esotérico e polo xeral pechada, reunida arredor dun líder: seita ✓
- Que nunca foi vencido: invicto ✓
- Que está dominado polo consumo de drogas ou do xogo: adicto ✓
- Enfermidade ou trastorno producido polo paso de xermes ao organismo: infección ✓
- Sentido corporal polo que se perciben e distinguen os olores: olfacto ✓
- Sentido polo que percibimos, no contacto coa superficie das cousas, determinadas calidades destas, como a temperatura, humidade, rugosidade etc.: tacto ✓
- Situación de grave oposición ou loita entre persoas, grupos, países, exércitos etc.: conflito ✓
- Acordo formal entre dúas ou máis partes: pacto ✓
- Fluído que se introduce nun corpo, polo xeral distribuído en ampolas: inxección ✓

e	n	o	i	c	c	e	x	n	i
f	d	o	a	q	e	t	h	p	v
o	d	t	f	d	s	c	o	a	i
t	a	c	t	o	i	f	f	c	t
i	s	a	p	r	n	c	h	t	i
l	p	f	f	c	v	a	t	o	m
f	q	l	s	e	i	t	a	o	a
n	n	o	i	c	c	e	f	n	i
o	l	t	s	i	t	u	v	i	b
c	m	u	t	r	o	i	l	r	z

5. **Constrúe cinco enunciados nos que aparezan cinco palabras da actividade anterior.**

6. Identifica o nome dun cargo ou dunha profesión a partir das pistas que che proporcionan as seguintes imaxes:

imaxe	cargo ou profesión
	redactor/a
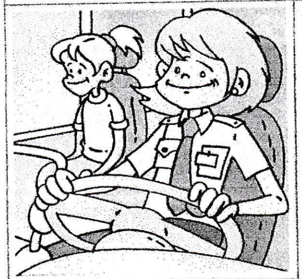	cond_uto_r/a
	constr_uto_r/a
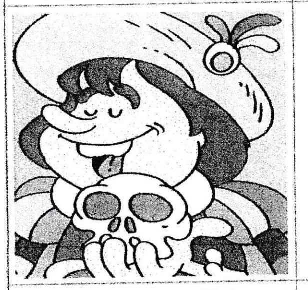	a_cto_r/actriz
	re_ito_r/a
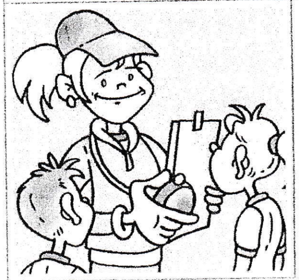	instr_uto_r/a

imaxe	cargo ou profesión
	trad_uto_r/a
	dir_ecto_r/a
	calef_acto_r/a
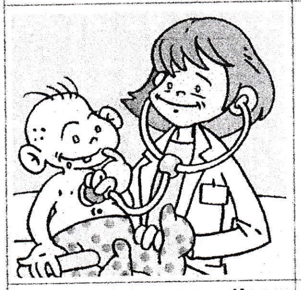	do_uto_r/a
	insp_ecto_r/a
	recol_ecto_r/a

7. Ordena as sílabas e obterás unha palabra con sentido:

Sílabas	Palabra
fi · a · ción	a fi ción
fec · a · na · do · cio	afeccionado
lec · co · ción	colección
con · ta · du	conduta
pec · pros · to	Prospecto
to · tra · xec	traxecto
to · ob · xec	obxecto
ti · ad · vo · xec	adxectivo
den · ac · te · ci	accidente
to · trac · abs	abstracto
ca · prác · ti	práctica
ción · tru · des	destrución
ción · coc	cocción
trac · a · ción	atracción
tri · es · to	estrito
di · dor · ta	ditador
des · ción · cri	descrición
ción · ac · re	reacción

8. Constrúe un enunciado con cada unha das palabras das seguintes parellas:

- *Aceso*: Acendido
- *Acceso*: Entrada, porta
- *Facción*: Banda que exerce oposición violenta contra algún tipo de poder; 2) Rama dun partido que diverxe da opinión xeral.
- *Fracción*: Parte, porción, división
- *Seta*: Frecha (arma)
- *Seita*: Comunidade de persoas, polo xeral pechada, reunida arredor dun líder.
- *Trato*: Acordo; maneira de tratar
- *Tracto*: Estrutura ou aparello no que predomina a lonxitude
- *Adición*: Suma, engadido
- *Adicción*: Inclinación moi forte ao consumo de substancias ou a certas actividades
- *Repta*: Desprázase arrastrando o corpo
- *Recta*: Dereita; íntegra // Que non ten desviación dun extremo ao outro